

Olimpia Staroń
(Warszawa)

MATERIAŁY WACŁAWA SKRZYWANĄ
(1898 – 1956)
(III – 56)

Wacław Skrzywan urodził się w Odessie 1 listopada 1898 r. Ojciec Tadeusz był lekarzem, dyrektorem Instytutu Bakteriologicznego, matka Anna z domu Chałaczewicz zajmowała się domem. Wacław Skrzywan w 1917 r. ukończył gimnazjum im. Richelieu i wstąpił na Wydział Medyczny Noworosyjskiego Uniwersytetu. W roku 1920 powrócił do Polski. Początkowo zapisał się na Wydział Matematyczno – Przyrodniczy Uniwersytetu Wileńskiego, po krótkim pobycie w Wilnie, przeniósł się do Poznania i wstąpił na sekcję ekonomiczną Wydziału Prawno – Ekonomicznego Uniwersytetu. W 1926 r. uzyskał stopień magistra nauk ekonomiczno – politycznych.

W okresie 1919 – 1939 Wacław Skrzywan pracował w Instytucie Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen, którego kierownikiem był prof. dr. E. Lipiński.

W roku 1940 przebywał krótko w obozie w Oświęcimiu. Wyreklamowany przez pracodawcę, powrócił do pracy Izbie – Handlowej w Warszawie.

Od końca stycznia 1945 r. pracował na stanowisku naczelnika wydziału Statystyki i Katastru w Izbie Przemysłowo – Handlowej w Krakowie, później jako konsultant wszystkich Izb w Izbie Przemysłu – Handlowego w Warszawie. W tym czasie, w sierpniu 1945 r. uzyskał stopień doktora nauk ekonomiczno – politycznych na Uniwersytecie w Poznaniu. W okresie od października 1947 r. do maja 1948 r. pełnił funkcję doradcy ekonomicznego Centralnego Związku Przemysłu Naftowego. Przez cały ten okres (II.1945 -VI.1949 r.) prowadził wykłady na wydziale statystyki na Wydziale prawa Uniwersyteckiego Jagiellońskiego, wykłady statystyki gospodarczej na studium spółdzielczym tegoż Uniwersytetu oraz wykłady na Wydziale Humanistycznym dla studentów geografii. Równocześnie, bo od 1946 r. do końca 1948 r. był Dyrektorem Instytutu Ekonomicznego PAU. W roku 1947 Wacław Skrzywan uzyskał stopień docenta statystyki i ekonometriki na podstawie pracy *O podstawowych twierdzeniach ekonomiki*. W lipcu 1949 r. mianowany został profesorem nadzwyczajnym statystyki na Wydziale Prawno – Administracyjnym Uniwersytetu Wrocławskiego. Na stanowisku tym pozostawał aż do śmierci.

Profesor Wacław Skrzywan był członkiem wielu Krajowych Towarzystw Naukowych, a także Econometric Society.

Odznaczony był Brązowym Medalem za długoletnią służbę nadanym mu przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu w 1938 r. oraz Medalem 10 – lecia Polski Ludowej, który otrzymał w 1955 r.

Żonaty z Sabiną Józefą Hryniewicz - lekarzem stomatologiem. Małżeństwo miało dwie córki Ewę (1930) i Marię (1932).

Zmarł listopada 17 listopada 1956 r. we Wrocławiu

Dorobek naukowy Wacława Skrzywana przechowywany w Archiwum PAN obejmuje cały okres jego działalności naukowej, chociaż nie zawiera wszystkich prac Profesora. Niemniej jednak znajdują się w nim pozycje bardzo cenne, nie tylko dla historii nauki, ale i takie które mogą być wykorzystywane do aktualnych badań.

Prace pochodzące z okresu międzywojennego, to znaczy z czasu, kiedy pracował w Instytucie Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen oprócz wartości historycznej zachowały wartość wzorów zastosowania metod statystycznych do badań zjawisk gospodarczych.

Tak samo ciekawą metodologicznie jest praca napisana w okresie okupacji *Zatrudnienie w okręgu Izby 1939 – 1941* (Przemysłowo Handlowej w Warszawie).

Z prac powojennych wymienić należy przede wszystkim niepublikowaną *Historię Statystyki*, która jest pierwszym w Polsce opracowaniem tego rodzaju. Na uwagę zasługuje praca *O podstawowych twierdzeniach ekonomiki* ponieważ jest pierwszą u nas pracą z ekonometriki. Bardzo interesującą pozycję stanowi opracowana na zlecenie Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego *Analiza działalności 4 – ch Uniwersytetów w 1952 r.*

Równie ciekawe, nie tyle może z punktu widzenia samej nauki, co raczej charakterystyki sylwetki profesora, są niepublikowane drobne artykuły jego działalności dydaktycznej i organizacyjnej. Przebija z nich bowiem ogromna troska o pozycję statystyki na Uniwersytetach. Profesor zdawał sobie z tego sprawę, jak cennym narzędziem badawczym jest ona przy analizowaniu zjawisk gospodarczych w każdym ustroju, a zwłaszcza w ustroju gospodarki planowej. I o tą poważną pozycję reprezentowanej przez siebie nauki walczył do ostatnich dni swojego życia.

Materiały podzielone zostały na trzy zasadnicze grupy. W grupie I znalazły się materiały twórczości naukowej podzielone na trzy podgrupy: A. 1929-1939; B. 1940-1944; C. 1945-1957.

W grupie II umieszczono materiały dotyczące działalności dydaktycznej i organizacyjnej z lat 1932-1956.

W grupie III znalazły się, umieszczone w jednej jednostce szczerkowe dokumenty biograficzne z lat 1917-1956.

Inwentarz liczy 52 j.a. Materiały Wacława Skrzywana w Archiwum PAN otrzymały sygnaturę III-56, w bazie szukajwarchiwach mają nr 176.

Obszerna notatka biograficzna o profesorze dr. Wacławie Skrzywanie napisana przez Zenona Rogozińskiego znajduje się w „Przeglądzie Statystycznym” nr. 1 – 2 , 1957 r. ,str. 3-5 odbitka w Archiwum PAN , III – 56 Materiały Wacława Skrzywana , j.a. 52. 176

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

I. Materiały twórczości naukowej	pozycja inwentarza 1 – 45
A. Lata 1929 – 1939	1 – 11
B. Lata 1940 – 1944	12 – 15
C. Lata 1945 – 1957	16 - 45
II. Materiały działalności dydaktycznej i organizacyjnej	46 – 51
III. Materiały biograficzne	52

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Okres 1929 – 1939

1. *Sezonowość zjawiska rynku pieniężnego*

Artykuł

1929, druk, k. 6

Druk, „Instytut Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen, sprawozdania i przyczynki naukowe” nr 4, s.13 – 24

2. *Próba szacunku dynamiki konsumpcji robotniczej w Polsce*

Artykuł

1930, druk, k. 5

Druk, „Koniunktura Gospodarcza”, zeszyt 12, str. 320 – 327

3. *Handel obuwem w Polsce*

Artykuł

1932, druk, k. 27

Druk „Instytut Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen, sprawozdania i przyczynki naukowe” nr 14

4. *Formy kredytu a koniunktura*

Próba sprawdzenia teorii stwarzania kredytu przez banki

Artykuł

1932, druk, k. 8

Druk „Instytut Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen, sprawozdania i przyczynki naukowe” nr 3-4, s. 8-22

5. *Stan szczególnej równowagi a badania statystyczne i ekonomiczne*

Artykuł

1933, druk, k. 3

Druk „Instytut Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen, sprawozdania i przyczynki naukowe” nr 1, s. 3-7

6. *Nowe obliczenia rentowności Pożyczek Państwowych*

Artykuł

1933, druk, k. 2

Druk „Instytut Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen, sprawozdania i przyczynki naukowe” nr 3, s.23 – 25

7. *Metody szacunku obiegu wekslowego i odsetka protestów weksli*

Artykuł

1934, druk, k. 3

Druk „Instytut Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen, sprawozdania i przyczynki naukowe” nr 1, s. 19 – 23

8. *Zmienna sezonowość działalności dyskontowej Banku Polskiego w latach 1924-1934*

Artykuł

1935, druk, k. 5

9. *Kartel cementowy w Polsce w świetle analizy teoretycznej*

Streszczenie artykułu drukowanego w „Ekonomiście”

1936, masz., k. 4

10. *Łatwa ekonomika*

Przetłumaczona i przystosowana do Polskich stosunków gospodarczych książka Alane

Dane *Economics for boys and girls*

1937, druk, k. 108

11. *Uwagi do teorii długich fal koniunktury*

Artykuł

1937, druk, k. 7

Druk „Ekonomista”, kwartał IV

B. Okres 1940 – 1944

12. *Powierzchnia ludności i dochód opodatkowany oraz wymiary podatku dochodowego, przemysłowego, od obrotu, gruntowego i od nieruchomości na terenach do Rzeszy, do Generalnego Gubernatorstwa i do Sowietów*

Niepublikowane tablice statystyczne
1941, powiel., k. 25

13. *Dar zeitige Arbeitsfragen in Werschau*

Niepublikowany artykuł
1941, masz., k. 19

14. *Zatrudnienie w okręgu Izby Przemysłowo – Handlowej w Warszawie 1939 – 1941r.*

Analiza koniunkturalno – statystyczna
Ok.1942, masz., k. 89

15. *Koniunktura polityczna kredytowa*

Niepublikowany artykuł
Ok. 1942, masz., k. 52

C. Okres 1945 – 1957

16. *Zadania samorządu gospodarczego w dziedzinie planowania*

Opracowanie dla Izby Przemysłowo – Handlowej w Krakowie
1946, masz., k. 10

17. *Uwagi o gospodarczych dziejach Krakowa w czasie okupacji*

Artykuł
1946, druk, k. 15
Druk, „Biblioteka Krakowska”, nr 104, s. 121 – 150

18. *W obronie statystyki*

Artykuł
1946, druk, k. 3
Druk, „Życie Nauki”, nr 7/8, s. 38 – 42

19. *O udział techników w rozwoju przedsiębiorstw prywatnych*

Artykuł
1947, druk, k. 1
Druk, „Śląskie Wiadomości Gospodarcze” nr 2, s.1-2

20. *Reforma samorządu gospodarczego*

Tezy referatu
1947, rkp., masz., k. 4

21. *Rola samorządu gospodarczego i zawodowego na ziemiach Odzyskanych*

Problemy osadnictwa nierolniczego, II Sesja Rady Naukowej dla Zagadnień Ziemi

Odzyskanych
Artykuły
1947, druk, k. 9

22. *O podstawowych twierdzeniach ekonomii*

Artykuł

1947, druk, k. 17
Druk, „Ekonomista” kwartał II

23. *Plan 6 – letni w zakresie gospodarki Przemysłu Naftowego*
Uwagi o metodzie budowania planu długofalowego w przemyśle naftowym, notatka w sprawie nowych możliwości paliw zastępczych, protokół z konferencji odbytej w dniu 24.I.1948 r. w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, korespondencja, notatki 1947 – 1948, rkp., masz., k. 51
24. *Prawidłowości w strukturze sieci handlowej*
Szkic metody badania na przykładzie Dolnego Śląska. Niepublikowana praca wykonana na zamówienie Kupieckiego Instytutu Wiedzy Zawodowej w Warszawie 1949, masz., k. 60
25. *O pewnym wskaźniku kultury*
Niepublikowany artykuł
1951, masz., k. 2
26. *Konferencja antropologiczna w sprawie metod taksonomicznych we Wrocławiu w dniach 27-29.XII.1951r.*
Głos w dyskusji generalnej
1951, druk, k. 8
Druk, „Przegląd Antropologiczny” T.XIX , s. 235 – 250
27. *O dialektyce praw ekonomicznych*
Artykuł przygotowany do druku
1951, masz., k. 7
28. *O pojęciu współzależności*
Artykuł, notatki
1951, rkp., masz., k. 19
29. *Uwagi o prawidłowościach w klasyfikacji*
Artykuł przygotowany do druku
Ok.1951, masz., k. 2
30. *Podstawy logiczne indukcji statystycznej*
Artykuł przygotowany do druku
Ok.1951, masz., k. 3
31. *Współczynnik równego udziału*
Artykuł przygotowany do druku
Ok.1951, masz., k. 3
32. *Zasoby mieszkaniowe i ich wykorzystanie w wybranych miastach województwa wrocławskiego*
Studium opracowane dla Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego
1952, masz., k. 57

33. W. S. , L. Adam., *Statystyczna analiza kosztów działalności Uniwersytetu Wrocławskiego za I półrocze 1952r.*
Opracowanie dla Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego
1952, masz., k. 32
34. *Analiza kosztów działalności 4 – ech Uniwersytetów w r.1952.*
Niepublikowana praca wykonana na zlecenie Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego
1953, masz., k. 95
35. *Konferencja w sprawie typologii antropologicznej*
Artykuł
1954, druk, k. 5
Druk, „Przegląd Antropologiczny”,t. XXI s.779 – 788
36. *Historia statystyki*
Materiały do wykładów
1954, powiel., k. 98
37. *Metoda grupowania na podstawie tablic prof. Czekanowskiego*
Artykuł
1954, druk, k. 9
38. *Głos do dyskusji dotyczącej referatu prof. dr. W. Świdły, wygłoszonego w dniu 4.XI.1955 r.*
Artykuł
1955, masz., k. 4
39. *O gospodarce planowanej*
Niepublikowany artykuł
Ok.1953, masz., k. 3
40. *O sytuacji w statystyce przestępczości*
Niepublikowany [?] artykuł
Ok. 1955, masz., k. 7
41. *Uwagi do asocjacji wielokrotnej cech*
Artykuł niedokończony
Ok.1955, masz., k. 5
42. *Statystyka*
Konspekt skryptu, rozdziały I , II i VII
Ok.1955, masz., k. 34
43. *Bezprogramowa praca programowa*
Statystyka w wyższym szkolnictwie socjalistycznym
Kropka nad i
Drobne artykuły niepublikowane
Ok.1955, rkp., masz., k. 21
44. *Teoria statystyki [?]*
Konspekt podręcznika [?]

Ok. 1955, rkp., k. 5

45. *Zastosowanie analizy sekwencyjnej do badań taksonomicznych w antropologii*
 Artykuł
 1957, druk, k. 11
 Druk, „Przegląd Antropologiczny” t. XXII, s. 34 – 53

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI DYDAKTYCZNEJ I ORGANIZACYJNEJ

46. Korespondencja z profesorami statystyki w różnych uczelniach
 Listy, pisma, notatki
 1932– 1956, rkp., masz., k. 38
47. Reforma programu studiów Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego
 Uwagi
 1945, rkp., k. 11
48. Instytut Statystyczny
 Wnioski, programy, statut, korespondencja
 1950 – 1951, masz., k. 22
49. *W sprawie badań kompleksowych i ich organizacji w Polskiej Akademii Nauk*
Projekt opracowany w związku z wnioskiem I Kongresu Nauki.
 Memoriał w sprawie badań kompleksowych, korespondencja, zaproszenia, notatki
 1951, rkp., masz., k. 22
50. Materiały dotyczące działalności Katedry Statystyki Uniwersytetu Wrocławskiego
 Perspektywiczny plan rozwoju Katedry Statystyki, na podstawie analizy dotychczasowego dorobku; uzasadnienie wniosku o utworzeniu specjalizacji statystycznej na Wydziale Prawa Uniwersytetu Wrocławskiego; sprawozdanie z działalności Katedry Statystyki w okresie 1949 – 1955; wstępny projekt planu wieloletniego Katedry Statystyki na lata 1956 – 1960
 1953– 1955, rkp., masz., k. 46
51. Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego
 Korespondencja w sprawach studiów statystycznych, program studium „Historia Statystyki” 1953, cz. I, Ogólne zasady statystyki
 1953– 1955, rkp., masz., k. 90

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

52. Dokumenty osobiste
 Świadectwo dojrzałości, indeksy, nominacje, zaświadczenia pracy, legitymacje Towarzystw Naukowych, zaświadczenia lekarskie, wojskowe, list z obozu w Oświęcimiu, fotografia, wspomnienia o prof. W. S.
 1917 – 1956, rkp., masz., druki, k.36
-